

Gustave Flaubert

Salambo

Türkçesi: Yaşar Avunç

Roman

İÇİNDEKİLER

I. ŞÖLEN.....	7
II. SİKKA'DA.....	25
III. SALAMBO	47
IV. KARTACA'NIN SURLARI ÖNÜNDE	55
V. TANİT.....	73
VI. HANNON.....	89
VII. HAMİLKAR BARKA	111
VIII. MAKAR SAVAŞI.....	151
IX. SAVAŞTA.....	171
X. YILAN	187
XI. ÇADIRDA	201
XII. SU KEMERİ	221
XIII. MOLOK	241
XIV. BALTA GEÇİDİ	279
XV. MATHO	319

I. ŞÖLEN

Kartaca'nun dış mahallesi Megara'da, Hamilkar'ın bahçeleri.

Hamilkar'ın Sicilya'da komuta ettiği askerler Eryks Savaşı'nın yıldönümünü kutlamak üzere aralarında büyük bir şölen düzenlemişlerdi, kalabalıktılar; komutanları da orada olmadığından tam bir özgürlük içinde yiyip içiyorlardı.

Ayaklarına tunç sandaletler giymiş birlik komutanları, ortadaki yola, ahırların duvarından sarayın ilk terasına kadar uzanan sırma saçaklı, kırmızı bir tentenin altına yerleşmiş, askerlerden oluşan topluluk da ağaçların altına yayılmıştı; burada çok sayıda düz damlı bina ile cendereler, şaraphaneler dükkânlar, fırınlar, askeri donatım ambarları, ayrıca filler için bir avlu, yırtıcı hayvanlar için hendekler, köleler için de bir zindan göze çarpıyordu.

Mutfakların çevresinde incir ağaçları vardı; bir çınar ormanı ötedeki yeşillik yığınlarına kadar uzanıyor; bu yeşilliklerin içinde, pamuk fidanlarının beyaz demetleri arasında narlar ışılıyordu. Salkımlarla yüklü asmalar çamların dallarına tırmanıyordu, çınarların altındaki güller çiçek açmıştı; yer yer çimenlerin üstünde sallanan zambaklar vardı, patikalar mercan tozuyla karışık siyah bir kumla kaplıydı ve ortadaki geniş yolu çevreleyen serviler, çift sıra dizilmiş yeşil sütunlarmışçasına yol boyunca uzanıyordu.

En dipte, sarı benekli Numidya mermerinden yapılmış, geniş bir zemin üzerinde yükselen ve teraslı dört katı bulunan saray

vardı. Her basamağının köşesinde yenilmiş bir kadırganın pruvasını taşıyan abanoz ağacından büyük dik merdiveniyle, siyah bir haçın dört bölmeye ayırdığı kırmızı kapılarıyla, kendisini aşağıda akreplerden koruyan tunç kafesleriyle, yukarıdaki açıklıkları kapatan yıldızlı çubuktan parmaklıklarıyla azılı zenginliği içindeki saray, Hamilkar'ın yüzü kadar ciddi ve anlaşılmaz görünüyordu askerlere.

Meclis, bu şölenin yapılması için onlara evini açmıştı; Eşmun Tapınağı'nda kalan nekahet dönemindeki askerler şafak söker sökmez yola koyulmuş, koltuk değnekleriyle dura kalka yürüyerek güçlükle oraya varmışlardı. Her dakika başkaları geliyordu. Bütün patikalardan, göle akan taşkın sular gibi dökülüyorlardı durmaksızın. Ağaçlar arasında, ürkmüş ve yarı çıplak durumda, mutfakta hizmet gören kölelerin koşuşturdukları görülüyordu; çimenler üstündeki ceylanlar bağrışarak kaçıyor, güneş batıyor, limon ağaçlarının kokusu ter içinde kalmış kalabalığın kokusunu daha da ağırlaştırıyordu.

Burada her ulustan insan vardı; Likyalılar, Lusitanyalılar, Blearlılar, Zenciler ve Roma'dan kaçanlar. Kaba Dor lehçesinin yanında, savaş arabaları gibi gürültü çıkaran Keltçe hecelerin çınladığı duyuluyor ve İyonya sözcüklerinin sonekleri, çöllerdeki çakal çığlıkları gibi keskin ünsüz harflere çarpıyordu. Yunan narin yapısından, Mısırlı kalkık omuzlarından, Kantabriyalı kalın baldırlarından belli oluyordu. Karyalılar kasılarak miğferlerinin tüylerini sallıyorlardı. Kapadokyalı okçular ot sularıyla vücutlarına kocaman çiçek resimleri yapmışlar, kadın elbiseleri giymiş bazı Lidyalılar da ayaklarında terlikler, kulaklarında küpeler, yemek yiyorlardı. Gösteriş için zincifre boyasıyla boyanmış ötekilerse mercandan heykellere benziyorlardı.

Bu insanlar yastıkların üzerine uzanıyor, büyük sinilerin etrafında çömelerek yemeklerini yiyor ya da yüzükoyun yatarak et parçalarını kendilerine doğru çekiyor ve dirseklerine dayanarak, aslanların avlarını parçalar gibi yaptıkları gibi sakın sakın karınlarını doyuruyorlardı. Son gelenler, ayakta durup ağaçlara dayana-

rak, kırmızı halıların altında yarı yarıya kaybolan alçak masalara bakıyor, sıralarının gelmesini bekliyorlardı.

Hamilkar'ın mutfakları yeterli imkânı sağlamadığından, Meclis onlara köleler, kap kakak ve yataklar göndermişti; bahçenin ortasında, savaş alanında ölüleri yaktıkları ateşlere benzeyen kocaman parlak ateşler göze çarpıyordu; bunların üstünde sığır etleri kızarmaktaydı. Anasonlu ekmekler, disklerden daha ağır iri peynir tekerleri, iki kulplu şarap testileri ve içinde çiçekler bulunan altın işlemeli sepetlerin yanında su dolu kupalar birbirini izliyordu. Sonunda rahatça tıka basa yemek yemenin sevinciyle etraftaki bütün gözler fal taşı gibi açılmış, şarkılar başlamıştı.

Misafirlere önce üstleri siyah resimlerle süslü kırmızı kilden tabaklarda yeşil soslu kuşlar, sonra, Kartaca kıyılarında avlanan her tür kabuklu hayvan, buğday, bakla, arpa lapaları ve sarı amber taşından büyük tabaklarda kimyonlu salyangozlar servis edildi.

Sonrasında, boynuzlarıyla birlikte karacalar, tüyleriyle birlikte tavuskuşları, tatlı şarapta bütün bütün pişirilmiş koyunlar, diş deve ve manda butları, garum soslu kirpiler, kızartılmış ağustosböcekleri ve kendi yağına pişmiş tarla sıçanları sofraları doldurdu. Sofranın ortasındaki Tamrapanni ağacından yapılmış karavanaların içinde iri yağ parçaları yüzüyordu. Her şeyde bol bol salamura, mantar ve şeytantesi vardı. Piramit şeklinde meyve yığınları ballı çöreklerin üstüne yıkılıyordu; zeytin posası yedirilerek semirtilen o şiş karınlı, pembe tüylü birkaç küçük köpek de unutulmamıştı, başka ulusların nefret ettiği bir Kartaca yemeğiydi bu. Yeni yemeklerin sürpriz olarak ortaya çıkışı midelerin doymak bilmezliğini artırıyordu. Uzun saçlarını başlarının üstünde toplamış olan Galyalılar karpuzları ve limonları kapışıp kabuklarıyla birlikte ktır ktır yiyorlardı. O zamana kadar hiç deniz böceği görmemiş olan Zenciler, hayvanların kırmızı dikenleriyle yüzlerini bereliyorlardı. Mermerden daha beyaz, tepesi tıraşlı Yunanlar tabaklarındaki artıkları arkalarına atarken, kurt postu giymiş Brutium çobanları da önlerindeki yemeğe eğilmiş, sessizce atıştırıyorlardı.